Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCIII. Ч. 18. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 29-го СІЧНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 29, 1986 No. 18. VOL. XCIII.

КОМУНІКАТ

В справі пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінгтоні

Екзекутива Української Американської Координаційної Ради, спираючись на ствердження в пресі і наочних свідків, що пам'ятник Шевченкові і площа знаходяться у занедбаному стані та вважаючи, що **збереження у приличному вигляді пам'ятника** і площі є справою чести і відповідальности всієї української громади, рішила на своєму засіданні 28-го листопада 1985 року започаткувати акцію створення громадського комітету для догляду пам'ятника.

У зв'язку з цим Екзекутива УАКРади звернулася листами з 18-го грудня 1985 року до таких організацій: Вашінгтонської Групи Професіоналістів, Наукового Товариства ім. Шевченка, Об'єднання Українців Вашінгтону, УВАН і УККА, пропонуючи відбути спільну нараду для створення такого громадського комітету і намітила до вибору три дати для такої наради: 8-го, 15-го або 22-го лютого ц.р.

Досі Екзекутива дістала відповідь від УККА з датою 8-го січня ц.р., у якому Екзекутива УККА відкинула нашу пропозицію і запропонувала реактивізацію Комітету Пам'ятника Шевченкові, який займався побудовою аж до його завершення відслоненням у 1964 році. В листі далі сказано, що після побудови пам'ятника і завершеної праці та фінансової контролі і припинення дальшої діяльности Комітету Пам'ятника Шевченкові, комітет залишив **Президію з трьох членів Екзекутиви комітету в** особах: Йосип Лисогір, д-р Ярослав Падох і Ігнат Білинський, із завданням зберігати зв'язок з державною адміністрацією парків у Вашінгтоні, обов'язком якої є втримувати пам'ятник у доброму стані. І тому Президія Комітету Пам'ятника Шевченкові вирішила скликати з початком березня 1986 року нараду усіх членів Комітету Пам'ятника Шевченкові, щоб обміркувати доцільність евентуального відновлення дії комітету, — сказано в листі.

Д-р Я. Падох повідомив Екзекутиву УАКРади через нашого представника, що НТШ рішило перебрати на себе це завдання і вже доручено місцевому Відділові НТШ у Вашінгтоні зайнятися цією справою.

Вміжчасі Екзекутива УАКРади дістала листа від Юрія Повстенка з датою 18-го грудня, у якому автор листа повідомляє, що для справи догляду пам'ятника створено на терені Вашінгтону Фундацію ім. Мазепи, до якої увійшли: Зенон Матківський, Юрій Повстенко і Андрій Білик. Вже навіть появилось повідомлення Фундації про збірку в усій діяспорі на фонд відновлення пам'ятника Шевченкові в столиці ЗСА та що Фундація починає вже 9-го березня реставрацію пам'ятника.

Нам не є відомо коли відбулися збори, на яких створено Фундацію ім. Мазепи та хто, крім вище названих осіб, увійшов в її склад. Думаємо, що громада повинна бути про це повідомлена.

Як сказано вище, ця акція починає проходити окремо, нескоординовано трьома шляхами, через УККА, НТШ і Фундацію ім. Мазепи із шкодою для справи, бо вона бажаної користи не принесе.

Тому Екзекутива УАКРади, вважаючи, що тільки створений на загальногромадській базі комітет для догляду пам'ятника Шевченкові може мати визнання всієї громади і запевнення успіху, далі обстоює цей принцип і проєкт відбути спільну нараду із даними організаціями для створення громадського комітету для цієї справи дня 22-го лютого ц.р.

Якщо до того часу не буде відповіді або вона буде відмовна, Екзекутива УАКРади займе до цієї справи своє становище.

Екзекутива УАКРади

Ю. Турянський ще дитиною мріяв про втечу з СССР

Париж. — Юрій Турянський, 30-річний українець, який втік із совєтського торговельного корабля „Іван Покровський" у французькому порті Руен, ще дитиною мріяв про втечу з комуно-московської імперії, як це він сам заявив французьким кореспондентам газет „Матен" і „Ліберасіон".

Як відомо з попередніх інформацій, Ю. Турянський пробрався потайки на корабель з допомогою іншої людини 9-го грудня 1985 року у балтійському порті Клайпеда. У трюмі корабля він перебував аж до 19-го грудня, коли совєтський корабель прибув по зерно до французького порту Руен в гирлі Сени. Вийшовши вночі на палубу, він скочив у воду і, пропливши 300 метрів, попросив на березі портову охорону допомогти йому добратись на поліційну станицю, де він попросив надати йому право політичного азилю, назвавши перед тим своє прізвище, вік і обставини втечі.

Ю. Турянський дуже довго і старанно готувався до втечі і про таку втечу із совєтського „раю" мріють тисячі молодих людей, — сказав він кореспондентам. При тому він розповів їм про настрої молоді в СССР взагалі, а в поневолених країнах зокрема. Турянський переконаний, що біля 90 відсотків совєтської молоді — це скриті антикомуністи. Вони ненавидять тоталітарну систему, комуністичний режим, заскорузлу практику керівництва державою.

„Я багато подорожував, зустрічався з молоддю, слухав розповіді інших. На цій підставі хочу підкреслити, що молодь у таких республіках, як Україна, Литва, Латвія, Естонія, Грузія, Вірменія та інші кипить ненавистю до комуністичної імперської системи. Вони люблять так совєтську владу, як собака палку", — заявив Юрій Турянський кореспондентам. Він бачив багато прикладів терору влади, потоптання прав людини, свободи народів, включно до свободи думки і вислову.

На запитання кореспондентів чи він не боявся потаємно пробиратися на корабель, Ю. Турянський відповів, що він хотів видістатися на волю за всяку ціну і тому повісив собі на шию талісман з пігулкою циянкалію. „Якщо б мене були зловили, я був рішений померти", — заявив він на превелике здивування представників засобів масової інформації.

Тепер Ю. Турянський хоче докласти і свою частку в боротьбі проти теперішнього режиму в СССР, тимбільше, що на його думку, цей режим знаходиться в стадії занепаду. Він є тренером у плаванні і йому відкриті двері до затруднення у багатьох країнах світу.

Ще один совєтський втікач „високої ранґи" перебуває в ЗСА

Ню Йорк. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" повідомив у числі з 27-го січня ц.р., що у З'єднаних Стейтах Америки перебуває тепер ще один совєтський „політичний втікач високої ранґи", тобто кагебіст, який живе в околиці Вашінґтону під прибраним прізвищем. Газета пише, що заступник голови сенатської Комісії для справ розвідки відмовився відповісти на запитання кореспондентів в тій справі.

З інших джерел в Сенаті і Палаті Репрезентантів стало відомо, що совєтський перебіжчик втік на Захід ще минулого року і передав американським розвідчим чинникам дуже вартісні інформації про оперативні дії КҐБ.

Сенатор Патрик Лігі, демократ з Вермонту заявив, що речники Сі-Ай-Ей заявили йому, що такого втікача немає в ЗСА. „Якщо ви мене запитаєте чи я вірю в ці заяви, — заявив сен. П. Лігі, — то я мусітиму зайняти невтральне становище до цієї справи, тобто не даватиму жадних коментарів для представників засобів масової інформації".

Сен. Лігі й інші поінформовані особи з резервою ставляться до запевнень директора Сі-Ай-Ей Вілліяма Кейсі, який свого часу навіть стояв у гострому конфлікті із сенатською Комісією для справ розвідки за справу нагляду над діяльністю цієї аґенції. Члени комісії прилюдно скаржились Кейсі, що він і його асистенти не інформують їх достатньо про активність Сі-Ай-Ей. Свого часу, після переведеної основної критики Сі-Ай-Ей членами комісії за справу Віталія Юрченка, якого речники розвідки також вважали каґебістом „високої ранґи", Кейсі обвинувачував деяких членів за те, що вони, мовляв, вмішуються у не свої справи. Сен. Лігі тоді вимагав від Конґресу слідства діяльности Сі-Ай-Ей, бо після повороту Юрченка до СССР аґенція була скомпромітована в очах суспільства

Полковник М. Каддафі погрожує

Тріполі, Лівія. — Лівійський диктатор полковник Муаммар Каддафі, одягнувши синю напіввійськову уніформу, в супроводі чужинецьких журналістів прибув з Тріполі в Мізурат, де розміщена головна лівійська військово-морська база. Тут полковник піднявся на поклад патрульного корабля, озброєного чотирма французькими ракетами.

Лівійський лідер заявив, що пропливе затокою Сідра до Бенґазі, тобто лінією, яку він сам визначив як кордон лівійських територіяльних вод. Але ні З'єднані Стейти Америки, ні переважна більшість західних країн не визнають претенсій М. Каддафі на юрисдикцію в затоці Сідра. Однак до Бенґазі лівійський диктатор не доїхав. За кілька годин він знову появився в Мізураті і виступив там на телевізії. Його виступ був насичений старими фразами погроз і хвалькуватими заявами. „Паралеля 32 степені 30 мінут є нашим державним кордоном і ми будемо стояти тут на смерть, притиснуті до стіни", — сказав Каддафі. Він також обіцяв нанести удар на американські бази в Европі, в першу чергу в Італії, якщо кораблі чи літаки З'єднаних Стейтів ввійдуть в затоку Сідра.

Виступаючи у Вашінґтоні на телевізії, шеф персоналу Білого Дому Доналд Ріґан сказав, що американська Шоста фльота в Середземному морі пересувається відповідно з розпорядженнями головнокомандуючого, тобто Президента, і відомости про пересування фльоти не повинні розголошуватися.

Американський розвідчий літак зауважив наближення чотирьох військових літаків типу МІҐ до зони перебування Шостої фльоти. В повітря негайно піднялися американські літаки, що перебувають на літаконосцях. Лівійські літаки повернулися назад.

Появилось чергове звідомлення Фрідом Гавз

Ню Йорк. — Минулого тижня нюйоркська організація оборони прав людини, відома під назвою Фрідом Гавз опублікувала і розіслала на різні відомі адреси 14-ий з черги річний звіт, у якому поміщено не тільки численні дані про порушення прав людини в багатьох країнах світу і числа переслідуваних та ув'язнених, але також заклик до представників засобів масової інформації, щоб вони допомогли викривати факти порушення прав людини.

Редактор і упорядник цього огляду д-р Реймонд Ґейстилл пише на вступі, що хоч в 1985 році в газетах частіше як перед тим появлялись повідомлення про репресії в Совєтському Союзі, Південно-Африканській Республіці, Польщі, Чіле, Нікараґуа та інших країнах, в загальному у світі ситуація на відтинку прав людини і свободи взагалі покращала у порівнянні з 1984 роком.

Згідно з інформаціями Фрідом Гавз світ меншбільш поділяється за такою схемою: 56 країн є свобідними під кожним оглядом, 56 частинно свобідні і 55 несводібних з тоталітарними режимами. Іншими словами, свободою користується 36,27 відсотка населення плянети, **23,29 відсотка живуть у півсвобідних країнах і 40,43 відсотка у підневільному стані.**

Особливо більший поступ в 1985 році можна було спостерігати в країнах західньої гемісфери. Як пишуть співробітники цього звітуогляду, демократичні свободи поширились у Бразилії і в Ель Сальвадорі. Тамошні вибори і стабілізація системи показали, що **президент Хозе Наполеон Дуарте користується підтримкою більшости населення.** Спостерігачі вважають вибори у маленькій острівній державі Ґренаді, яку від комуністичних впливів визволили американські вояки, привернули

(Закінчення на стор. 4)

ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЗИҐНАЦІЇ М. ТАЧЕР

Лондон. — Під час бурхливих дебат у парляменті лейбористські посли, виступаючи у справі надужиття конституційних прав урядом, один за одним домагалися усунення з посту прем'єр-міністра Марґарет Тачер, димісії уряду і розписання нових парляментарних виборів весною, або літом цього року.

У понеділок, 27-го січня ц.р., прем'єр-міністер М. Тачер заявила напередодні дебат у парляменті, що вона не має наміру резиґнувати тим більше, що ані вона особисто, ані члени її уряду, включно з двома, які недавно зрезиґнували, не поповнили жадного злочину і не порушили конституції Великобританії. Консервативна партія, а також Майкел Гезелтін, міністер оборони, який відійшов з уряду тому, що не погоджувався з певними потягненнями М. Тачер, що до полагодження справи компанії гелікоптерів, підтримали повністю свого прем'єра, а деякі провідні діячі цієї партії заявили кореспондентам, що вони підтримуватимуть Тачер до кінця.

Після бурхливих дебат відбулось голосування у парляменті і прем'єр М. Тачер технічно здобула більшість голосів в голосуванні, 379 проти 219, тобто отримала вотум довір'я, але відгомін дискусій, витягнені на верх справи, які повинні залишатися таємницею уряду, вимога лейбористів про резиґнацію тощо, висять в повітрі, як чорна хмара загрози для неї особисто і Консервативної партії взагалі, яка осінню 1986 року повинна відбути свій черговий звичайний конґрес і вибрати нового, або затвердити теперішнього лідера, яким, як відомо, є М. Тачер.

Не зважаючи на те, що її власна Консереватвина партія розпоряджає в парляменті 143-ма голосами більшости у 650-членному парляменті, голосування не розв'язує самої проблеми. Крім того, не всі консерватисти голосували за вотум довір'я, а багато стримались від голосування, або взагалі не з'явились на засідання.

Дейвид Овен, лідер соціял-демократичної партії заявив, що М. Тачер не вартує вотуму довір'я і не повинна займати таке високе становище в державі. Лідер Лейбористської партії Нейл Кіннок підкреслив у дискусії, що Тачер говорила неправду парляментаристам, отже скривала від них певні справи, тому повинна зрезиґнувати. У подібному тоні говорили багато інших парляментаристів.

У Вашінґтоні затурбовані розвитком подій у Великобританії, бо М. Тачер вважається найбільш надійним альянтом ЗСА в европейській спільноті.

В АМЕРИЦІ

ОФІЦІЙНІ ПРЕДСТАВНИКИ Адміністрації президента Роналда Реґена повідомили, що ЗСА мають намір укласти з Китаєм контракт на продаж радарних систем та іншого обладнання, призначеного для модернізації китайських військово-повітряних сил. Якщо така угода буде досягнута, а переговори з цього приводу вже велися, то офіційні представники ЗСА вважають, що мова може йти про сотні мільйонів долярів. Речник Державного департаменту Бернард Калб сказав, що З'єднані Стейти Америки і Китай обговорили спільно „кілька програм про співробітництво в ділянці військової оборони". Совєтський Союз дуже стурбований можливістю розширення американсько-китайського військового співробітництва.

РЕЧНИК АМЕРИКАНСЬКОЇ амбасади у Відні повідомив, що до столиці Австрії прибув зі Совєтського Союзу 17-річний Міхаїл Стукалін. На зустріч з ним із З'єднаних Стейтів Америки прилетіла його мати. Вони не бачилися шість років, бо совєтський уряд не давав дозволу синові виїхати до матері. Марґарита Стукаліна, мати Міхаїла, іміґрувала до ЗСА шість років тому і тепер проживає в Рочестері, Н. Й. Справу Стукаліних розглянено в числі 10 справ розлучених родин. Вони дістали дозвіл на іміґрацію напередодні женевської зустрічі на вершинах.

КОНСЕРВАТИВНІ КОЛА ПОРОБИЛИ всякі заходи в З'єднаних Стейтах Америки, щоб Адміністрація президента Роналда Реґена продовжувала давати допомогу для антикомуністичних повстанців в Анголі. Лідер повстанців Йонас Савімбі правдоподібно прибуде до ЗСА і тут на місці зустрінеться з багатьма прихильниками визвольної боротьби анґольського народу проти комуністичної тиранії. Консерватисти стараються, щоб Савімбі був прийнятий президентом Р. Реґеном і директором Сі-Ай-Ей Вілліямом Кейсі. Джін Киркпатрик, колишній амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй, особисто представить Савімбі на парадному обіді.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН прийняв у суботу, 25-го січня, членів організації Афганський визвольний фронт. Разом з борцями за свободу Афганістану в Білий Дім прийшло п'ятеро дітей, які були поранені совєтськими мінами, зробленими у вигляді забавок. Розкидаючи їх, окупанти розраховують на те, що діти, не розуміючи, що це міна, візьмуть „забавку" до рук, після чого наступає вибух.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ Америки подарували Єгиптові п'ять автобусів, обладнаних модерною апаратурою, яку вживають агенти американського управління в справах боротьби з наркотиками. Подарунок міністрові внутрішніх справ Єгипту Ахмедові Рашлі зробив асистент державного секретаря ЗСА Джан Томас. Речник єгипетського міністра внутрішніх справ сказав репортерам, що його країна стурбована тим, що Єгипет став пунктом, через який проходить контрабанда наркотиків.

НОВИМ МИТРОПОЛИТОМ Російської Православної Церкви за кордоном замість померлого в листопаді минулого року митрополита Філарета став архиєпископ Віталій Монреальський. Він був вибраний на архиєрейському соборі, що відбувся недавно в Ню Йорку.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ Джорд Буш назвав „абсурдним" твердження губернатора Ню Йорку Маріо Квомо про те, що американці італійського походження зазнають дискримінації як можливі претенденти на пост президента. „Невже ми повинні іґнорувати досягнення великого американця італійського походження, який представляє Ню Йорк в Сенаті ЗСА?" — сказав Дж. Буш, маючи на увазі сенатора Алфонса Д'Амато. Буш сказав також, що „мільйони неґрів, жидів, ірляндців, італійців, поляків, латиноамериканців" досягнули успіху в Америці завдяки відсутности в країні дискримінації.

Студійна група вислухала жидівського адвоката

Оттава (С. Яворський). — Після рішення Комісії Дешена використати совєтські джерела і свідчення в пошукуванні доказів про мнимих злочинців, які перебувають в Канаді, і після продовження терміну діяння комісії на наступних шість місяців (до кінця червня 1986 року), Парляментарна Студійна Група (ПСҐ) влаштувала в середу, 16-го січня ц.р. чергове зібрання членів цієї групи парляментаристів. Цим разом головним доповідачем був Дейвид Матас, один з акредитованих адвокатів при Комісії Дешена, який заступає інтереси жидівської організації Б'най Бріт.

Зібрання відкрив співпредсідник групи, посол Патрік Боєр, заявляючи, що члени студійної групи є готові вислухати погляди адвоката Матаса.

Дейвид Матас заявив на вступі, що він хоче висловити свої спостереження про те, чим ПСҐ не повинна займатися, а чим повинна. Після того він обіцяв подати хронологічну історію справи воєнних злочинців у Канаді. Він заявив, що ПСҐ в ніякому разі не повинна робити натиску на працю комісії, або вимагати, щоб комісія припинила свою діяльність з політичних причин. Навпаки, ПСҐ повинна, на його думку, слідкувати за тим, щоб комісія була цілковито незалежною. Матас рішучо заперечив твердженням, що комісія Дешена займається „полюванням на відьом" та що метою досліджування воєнних нацистських злочинців не є бажання пімсти, а шукання справедливости.

Відтак Д. Матас накреслив історію досліджування воєнних злочинців у Канаді. Він звернув увагу на те, що в 1948 році канадський уряд отримав телеграму від британського уряду, в якій було сказано, що країни Британської Спільноти Народів повинні припинити досліджування воєнних злочинів у британській окупаційній зоні Західньої Німеччини. Хоч канадський уряд офіційно не зареагував на цю телеграму, було однак очевидним, що він прийняв до відома цю пораду британського уряду і не зробив жадного кроку, щоб притягнути до відповідальности людей, які були співучасниками в злочинах проти людських прав.

Коли в 1962 році виринула справа Йозефа Менґеле, в зв'язку з доносом, що Менґеле перебуває в Онтаріо під прізвищем Йозефа Менке, Д. Матас ствердив, що канадська королівська кінна поліція відмовилась щонебудь робити в цій справі, покликуючись на брак політичних напрямних про те, як належить поступати в таких випадках. Коли врешті поліція рішилась провірити донос проти Менґеле, Менке вже покинув Канаду і вернувся до Західньої Німеччини. Остаточно виявилось, що вищезгаданий німецький іміґрант що не був ані Менґеле, ані Менке, якого також шукали німецькі власті з огляду на його участь у воєнних злочинах. Німець, який перебував в Онтаріо називався Джордж Менк, і проти нього не було ніяких обвинувачень. Все ж Матас твердив, що поступування канадських властей в цій справі було незадовільне.

Щойно в 1980 році, коли заступником міністра юстиції став Роберт Каплан, справа досліджування воєнних злочинів зрушила з місця. Р. Каплан створив спеціяльний досліджувальний підрозділ у своєму міністерстві, завданням якого було провіряти всякого роду обвинувачення, з яких би джерел вони не приходили. Каплан сам їздив до Европи за інформаціями про воєнних злочинців, він зустрічався з Візенталем і Алленом Раєном відносно тих справ і розглядав всякі можливості, щоб покарати винних злочинців в рамках канадських законів. Матас дальше говорив, що був створений спеціяльний міждепартаментальний комітет для справи воєнних злочинців, який, однак, на погляд Матаса, приготовив зовсім незадовільний документ для кабінету. Матас згадав також про знищення багатьох тисяч іміґраційних документів в міністерстві іміґрації і то вже під час урядування Роберта Каплана.

Далі Матас боронив Сол Літмана, репрезентанта центру Візенталя на Канаду, проти якого в грудні минулого року виступив урядник міністерства юстиції адвокат Вайтгол, закидаючи Літ

(Закінчення на стор. 4)

БАЛЬ ДЕБЮТАНТОК

Ню Йорк. — Спілка **Української Молоді Америки влаштовує баль дебютанток**, який відбудеться в суботу, 15-го лютого ц.р., о год. 8:30 вечором тут в Ню **Йорк Пента готелі, на 7-**ій вулиці між 32-ою і 33-ою вулицями. Аранжерами забави є Х. Бабяк й І. Длябога. До танців приґраватиме оркестра „Темпо". Зголошення дебютанток в місцевих осередках, або в Крайовій Управі СУМ, слід телефонувати на число (212) 477-3084. До дебюту приймається українських дівчат із східніх стейтів Америки.

У СВІТІ

ЕКОНОМІЧНІ СПОСТЕРІГАЧІ кажуть, що не зважаючи на розпучливі заходи членських держав ОПЕК, держав продуцентів і експортерів нафти, цін на оливу, зокрема на оливні вироби — бензину і оливу для огрівання будинків — не можна буде втримати на дотеперішньому рівні 20 долярів за бочілку. Теперішні ціни зменшились принаймні на половину у порівнянні з цінами з-перед п'ять років. Спеціялісти передбачають, що в кінці цього року бочілка нафти (42 ґальони) коштуватиме тільки 15 долярів. У світі є надпродукція оливи, а нові автомобілі й інша машинерія вживають принаймні на одну третю, або навіть на половину менше бензини, як у 1970-их роках.

ЛІДЕРИ ПОВСТАНЦІВ в Уґанді проголосили свою перемогу над урядовими військами, зайняли столицю Кампаля, розігнали дотеперішній уряд. Ген. Тіто Окелльо, який перевів успішний переворот в липні минулого року і, як голова хунти, став президентом держави, правдоподібно втік до Кенії, де він заявив кореспондентам, що бій за встановлення правдивої **демократичної системи в Уґанді** буде продовжуватись.

ЛІДЕР ПАЛЕСТИНСЬКОЇ Визвольної Організації Ясір Арафат зустрінувся з Аммані з королем Йорданії Гуссейном, який недавно повернувся з довшої поїздки до Европи, де він мав нагоду зустрічатися з прем'єр-міністром Ізраїля Шімоном Перезом, і асистентом державного секретаря ЗСА Ричардом В. Мирфі. Під час цієї зустрічі остаточно має бути вирішена справа двох резолюцій Об'єднаних Націй, 242 і 338, які запевняють право для Ізраїля на самостійне існування в мирі.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА РЕЗИҐНАЦІЮ двох міністрів з кабінету, прем'єр-міністр Великобританії Маргарет Тачер не потерпіла на престижі і все ще залишається популярних політиком у своїй партії і країні. Тачер, відповідаючи на запитання кореспондентів британської телевізії, заявила, що відхід двох міністрів, які не погоджувались з певними потягненнями уряду, не є причиною до уступлення прем'єра і ледве чи впливатиме неґативно на працю уряду в майбутньому.

В ПОРТУҐАЛІЇ ВІДБУЛАСЯ перша рунда виборів, у яких перемогу здобув речник християнських демократів Діяго Фрайтас до Амараль, який кандидував проти дотеперішнього президента соціяліста Маріо Соареза. В дипломатичному світі припускають, що зміна на пості президента може наступити тільки тому, що соціялісти, експерементуючи, причинились до погіршення економіки і тим самим знизили життьовий рівень населення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Призабута традиція

Завелася і — славити Господа — збереглася традиція у вільній українській громаді відзначати щороку три дати, три події: 22-го січня, як свято української державности і соборности, 1-го Листопада, як проголошення української державности у Львові для Східньої Галичини, і святкування роковин народин Тараса Шевченка, щороку у березні, у так званих Шевченкових днях. Святочне відзначування цих подій у кожній навіть найменшій українській громаді в діяспорі — благодатний наявний доказ вірности української вільної громади ідеалові рідної державности, бо й Тараса Шевченка ми прославляємо, не лиш як геніяльного поета, а як пробудника української нації, як насправжнього творця новітньої української самостійницької думки, як національного пророка.

Проте є в історії України й інші події, варті щорічного відзначування. На жаль, так якось склалося, що ми ніколи не відзначали прилюдними зібраннями, концертами-академіями чи бодай доповідями, таких військових перемог, як під Хотином, Віднем і Конотопом, може тому, що ті перемоги осягнуто спільно з польським військом. Злегковаження їх українською громадою дозволило нашим західнім сусідам змонополізувати ці перемоги виключно як польський осяг, дармащо в усіх тих трьох випадках не було би беремоги, як би не присутність великого козацького війська. Проминули ми чомусь - то відзначування тріюмфального в'їзду Бодана Хмельницького до Києва після розгромлення Польщі, хоч від цієї події рахується історія Козацької держави. З новітньої історії Української Народної Республіки ми чомусь то забули такі світлі події, як здобуття Києва 31-го січня 1919 року. Призабуто теж славетний Зимовий похід Армії УНР під командуванням генерала, а тоді ще полковника Омеляновича Павленка. Зате за перебування Західньої України під польською владою після прогри визвольної війни-революції заведено традицію щорічного відзначування битви під Крутами 29-го січня 1918 року.

Хоча та битва була трагічна від самого початку — від вислання проти реґулярної московської армії слабо вишколених і погано узброєних вояків Студентського Куреня і сотні Юнацької школи та куреня Гайдамаків — проте бій під Крутами став неначе символом геройства української молоді. Кругло 600 молодих українських вояків-добровольців боронити доступу до Києва кругло 4,000 добре вишколеного й узброєного московсько-большевицького війська. Один одніський український імпровізований бронепотяг на станції Крути це був насправді показ мілітарної слабости молодої української держави, але водночас показ рішення збройно боронити цю молоду державність. Більшість українських бійців під Крутами лягли там головами. Щойно після приходу до Києва німецького війська віднайдено й перевезено до Києва 17 тіл поляглих і похоронено їх з великою парадою(большевики зрівняли з землею ті могили), при чому Михайло Грушевський назвав крутянців „українськими термопільцями". Коли з погляду суто-військового операція під Крутами була повною невдачею, проте політично вона мала велике значення, бо припізнила здобуття Києва большевиками й уможливила українським делеґатам на мировій конференції у Бересті покликуватися на факт, що столиця України все ще є в руках української влади. Найбільше значення бою під Крутами — моральне. Крути, як згадано, стали символом самопосвяти української молоді, яка самотужки, добровільно зголосилась до війська і пішла на певну загибіль в обороні рідної держави. Тому роковини бою бід Крутами стали для української молоді в добі панування Польщі над Західньою Україною 1919-1939 — святом молоді. Рік у рік відбувалися святочні сходини, академії, концерти у Львові і в інших містах Галичини для відзначення роковин битви під Крутами.

Та битва має вже свою авторитетну літературу. У 40-річчя Крут появилася англійською мовою брошура теперішнього ректора УВУ Володимира Янева „Бій під Крутами". У 1982 році накладом Українського православного Видаництва св. Софії, насправді Митрополита УПЦеркви Мстислава вийшла 342-сторінкова книжка Лева Лукасевича „На схилку життя": це був останній в живих „крутянець", який у тій своїй книжці спогадового характеру передав докладний хід битви під Крутами. Є теж добрі дані про цю подію в статтейній і гасловій Енциклопедії українознавства, є багато матеріялу у журналі „Вісті Комбатанта". Але не треба наукових студій над отією подією, щоби погодитися, що це була подія вартна того, щоби її щорічно відзначати, як свято героїзму української молоді. Маємо організації молоді — Пласт, СУМА, ОДУМ, МУН, маємо студентські громади в різних осідках українського поселення: відновіть, молоді люди, призабуту традицію свята Крут!

Іван Боднарук

В РІЧНИЦЮ КРУТ

Після Першої світової війни у Львові між українськими студентами поширився культ Крутянських Героїв. Порівнювали бій під Крутами досить невдало до бою греків під Термопілями, хоч обидва бої, крім безприкладного героїзму, не багато мали спільного.

Дня 29-го січня 1918 року відбувся під Крутами на Чернігівщині геройський бій, в якому кількасот українських вояків, молодих людей, старалися зупинити кількатисячну большевицьку армію Муравйова в її поході на Київ. На оборону Києва пішли в сторону Бахмача сотня Юнацької Школи, Студентський курінь і чота Гайдамаків — квіт української молоді Києва. Три військові з'їзди, які саме відбулися в столиці, репрезентували ніби понад мільйон зукраїнізованого на південно-західньому фронті українського війська, але коли вибухло в Києві повстання большевиків і коли сунула з півночі на Україну навала червоних, треба було вислати тільки з поспіхом змобілізованих, погано вишколених і узброєних молодих хлопців, бо мільйони здорових мужчин у військовому віці проголосили „невтралітет".

Ранок 29-го січня 1918 року. На обрії видніють сірі постаті матросів-москалів. Вони йдуть все далі й далі на Україну. Хто їх спинить? Студенти-юнаки заступили їм дорогу, учні і студенти, які ще недавно тому в своїх руках тримали пера та перегортали книжки. Вони задумали загородити москалям дорогу й віддати життя за Україну. І тому то Крути є святом українських молодечих і студентських організацій і щороку українська молодь його належно відзначає.

Бо вони не жаліли юности
І свого не щадили життя.

Щоби правду свою, як зорю, нести,
На прапорах, багнетах, в серцях.
(Алла Коссовська — „Крутянцям")

Ознайомлені з воєнним ремеслом, старшини й вояки колишньої царської армії, з багатим фронтовим досвідом, або проголошували „невтралітет", або поспішали додому „нарізувати земельку", боячись, щоб інші їх у цьому не випередили. І тому під Крути пішли молоді учні і студенти. У 1930 роках прийнялася у нас крилата фраза для них — „лицарі абсурду", мовляв, Крутянці знали, що йдуть на певну смерть і не зможуть побороти московської навали.

Частина Крутянців загинула на полі бою, а частина була розстріляна, попавши в большевицький полон. Уже після повороту до Києва українського війська разом із німцями на основі Берестейського миру, відшукано й перевезено до Києва тільки 17 домовин поляглих під Крутами й похоронено на Аскольдовій могилі, що її згодом большевики зрівняли з землею. Вістка про смерть Крутянських героїв викликала широкий відгомін. Поет Павло Тичина, — ще поки почав писати згідно з настановою комуністичного режиму-славив Крутянців окремим віршем:

На Аскольдовій могилі
Поховали їх,
Триста учнів українців
Славних молодих.

На Аскольдовій могилі
України цвіт!
По кривавій їх дорозі
Нам іти у світ.

А новочасний поет Марко Боєслав у своїй поемі, присвяченій Крутянському чинові, пише:

Їх — юних сміливців
лиш жменька була.
О, велич летіла у вічність з їх лав
І Чин їх навіки став
юности мітом...

Хоч бій під Крутами закінчився трагічно, то все ж таки він на деякий час спинув наступ Муравйова на Київ. А йшлося про дні, а навіть години. Саме тоді кінчилися переговори в Бересті. Большевики, переконані, що вже їх армія зайняла нашу столицю, заперечували перед делеґатами Центральних Держав право української делеґації репрезентувати Україну, мовляв, Київ, столиця, вже в їхніх руках. Ще 9-го лютого надано було телеграму з Києва, що Київ в українських руках і того ж дня, 9-го лютого 1918 року, підписано договір у Бересті. Дня 1-го березня вже українське військо було знову в Києві, при допомозі німців.

З військового боку бій під Крутами — це був тільки один епізод у боротьбі українського народу за державну незалежність і програний один бій в обороні української столиці від московських большевиків. Одначе, з національно-психологічного боку, на тлі тогочасної української політично-державної дійсности, смерть кількох українських молодих героїв стала подією велетенського значення, бо вона до глибини потрясла національне сумління значної частини українських мас та усвідомила найкращій частині українського народу, що державну незалежність треба зброєю боронити. Дня 29 січня 1918 року українська молодь склала свій кривавий підпис під IV-тим Універсалом. Без цього підпису Акт 22-го Січня був би неважний. Бо такі акти не досить тільки проголосити, а треба за них боротися і здійснювати їх жертвою крови й життя. Тип героїчного українця, народжений у бою під Крутами, далі жив у підпільних організаціях між двома світовими війнами й після Другої світової війни. Тому Є. Маланюк написав: „Саме від Крут не тільки психологічно, але хронологічно починається тип новітнього українця", українця УВО, ОУН й УПА, українця, що творить нову історію, не жаліючи свого життя.

Після Першої світової війни щороку українські студенти в Західній Україні під Польщею відзначували роковини бою під Крутами, віддаючи поклін геройській молоді, яка записалася в історії України своєю кров'ю, пролитою в обороні батьківщини. Крути стали символом саме тієї героїчної постави української молоді. Бо не забуваймо що:

...вони погибли, як
герої,
І мученицький прийняли вінець, —

Їх смерть життя
розбудить у народі,
Це початок борні, а
не кінець.

Юліян Мовчан

„Я не кривив душею"

(До 10-річчя смерти Миколи Понеділка)

Дня 29-го січня ц.р. минає десять років, коли перестало битися ще доволі молоде серце Миколи Понеділка — талановитого письменника, сатирика, актора та незрівняного декляматора. Кілька місяців перед своєї смертю в одному з своїх листів Понеділок, як це було характеристичним йому, писав у напівжертівливому тоні до автора цих рядків таке:

„Якраз оце тепер трішки відлягли болі від душі й тіла, і я пишу листа до Вас... Десь при кінці квітня зненацька я опинився в шпиталі, де вирізали мені всю ліву частину грудей, з підпаховиною включно. Легенів не чіпали, лише все назовні „обпатрошили"... Опісля, як я вже був дома, я ходив півтора місяця до шпиталю, де „обрізані" місця насвітлювали кобальтовими проміннями (22 рази я лягав під ту пекельну радіоактивну машину). А тепер мені дають таблетки (гормони), які, як мене попередили, можуть викликати в моєму організмі якісь дивні реакції. Лікарі кажуть що, можливо, врятують мені життя. Що ж, хай лікарів слова та підуть Богові в вуха"...

Але ні лікарі, ні насвітлення, ні таблетки ані навіть Бог — нічого не допомогло — пістряк виявився непоборним і на 54-му році життя загнав до гробу цю талановиту й прекрасну людину.

З біографічних даних довідуємося, що Микола Понеділок народився на Херсонщині в 1922 році в родині заможного селянина. Маючи всього 11 років, він вже пережив із своїми рідними часи страшного голоду, зумисне створеного московсько-большевицькими окупантами. Після закінчення середньої школи Микола Понеділок вчився в Одеському університеті, а від 1944 року був на еміґрації в Німеччині, а від 1949 році в ЗСА.

Літературну діяльність М. Понеділок почав у 1947 році, перекладами українською мовою творів німецьких та французьких драматургів. З 1945 року він працював, як актор у двох українських театрах під керівництвом В. Блавацького та Й. Гірняка. В ті роки він також написав три п'єси з підсовєтського життя: „Знедолені", „Ляйтенант Фляєв" та „А ми тую червону калину"... В 1957 уроці вийшла перша збірка гумористичних оповідань М. Понеділка — „Вітаміни", а три роки пізніше — „Соборний борщ". Потім „Говорить лише поле", „Смішні сльозини", а 1969 року 472-сторінкова збірка новель „Зорепад". Також його перу належать такі популярні твори, як повість „Рятуйте мою душу", та збірка новель та оповідань „О, не будіть мене".

Як бачимо, Микола Понеділок був не тільки талановитим, але й плодовитим письменником, коли в незавидних умовах еміґрації, одночасно працюючи на хліб насущний, зміг написати стільки творів. Хоч на його твори було написано можливо більше рецензій ніж на твори будь-якого іншого нашого письменника, проте, в пресі ніде не згадувалося про те, якої думки про свою творчість був сам автор. Чи він був задоволений з того, що писав?

І тут треба зазначити, що хоч чимало з наших авторів часто дивиться досить „кривим оком" на тих, хто висловлює критичні завваги на їхні твори, М. Понеділок, навпаки, був дуже самокритичним до своєї творчости — дарма, що його творчість завжди втішалася великою популярністю серед читачів (особливо в тих випадках, коли автор сам читав свої твори). Після появи в світ своєї нової книжки чи нового твору, автор сам завжди знаходив щось такого, що йому не подобалося і що він хотів би виправити, якби той твір треба було знову перевидати. Мабуть, найщирішу думку висловив Понеділок про свою творчість в листі з 7-го жовтня 1963 року з нагоди появи збірки „Говорить лише поле", яка викликала тоді дуже широкий відгомін і загальне захоплення і яка, як писав один критик, є „мовою української душі і серця, де ми справді чуємо пошум рідного українського поля"... (Ів. Вараниця). І не зважаючи на це, Понеділок пише:

„Я відчуваю, що в моїй збірці не все гаразд. На мою думку, найбільша хиба моїх новель та оповідань у тому, що вони майже всі хворіють на композиційну розхитаність, розпливчастіть. Немає в них стрункої, образно висловлюючись, літературної фігури. Друга хиба — її багатомовність. Третя хиба, яка особливо помітна в найслабшій новелі „Самогубство" — змішання гротеско-шаржового елементу з трагічним, в наслідок чого одно-одного взаємно знищують, залишаючи на творові, лагідно сказавши, сіреньку середину"...

Якби так хтось інший написав про твори письменника, то в це напевно багато могло б повірити і на підставі написаного читачі змогли б зробити для себе певні правдоподібно неґативні висновки. Але саме тому, що сам автор так написав про свою творчість саме тому це в читачів викликає скорше позитивну, а не неґативну оцінку автора, який „щиро й чесно" розкриває перед читачем свою „душу". Більше про це М. Понеділок пише далі в тому

(Закінчення на стор. 3)

Василь Ленцик

Про книгу „Мартирологія Українських Церков"

„Мартирологія Українських Церков, том II. Українська Католицька Церква". Документи, матеріяли. Християнський Самвидав України. Упорядкували й зредагували Осип Зінкевич і о. Тарас Р. Лончина. Українське Видавництво „Смолоскип" ім. В. Симоненка. Торонто-Балтимор, 1985 ст. 839.

I.

Вступ від упорядників і Видавництва відразу вказує читачеві на ціль появи цієї об'ємистої книги, а саме що цю книгу видається: „У тисячоліття Хрищення України, в сорокову річницю ув'язнення Українських Католицьких Ієрархів та духовенства. Присвячуємо цей Збірник Патріярхові Йосифові Сліпому, Українським Владикам Священикам і Віруючим, що впали жертвою безбожної влади в СРСР і Східньо-Европейських Комуністичних країнах".

Від Видавництва є вияснення, чому спершу видається том II про Мартирологію Української Католицької Церкви. Воно зумовлене тим, що до мартирології Української Католицької Церкви було можна скоріше зібрати матеріяли, тоді коли матеріяли до мартирології Української Православної Церкви важче зібрати, хоча вона стала першою жертвою большевицької атеїстичної влади. Тим самим це видання появиться рік пізніше (1986), як том перший. Як третій — має вийти том, присвячений „Протестантським віровизнанням на Україні, а четвертий том буде присвячений зруйнованим українським церквам і манастирям. Усі ці томи мають бути завершені в році Тисячоліття нашого Християнства, тобто 1988 року. Ціла книга поділена на одинадцять розділів, в яких зібрані документи, матеріяли та інформації, що дають читачеві багатий матеріял, пов'язаний із життям та тернистим шляхом УКЦеркви.

Розділ перший подає мартирологію УКЦ в роках 1939-1985. Цей розділ багатий в дані про українських владик, священиків, монахів, і монахинь, які пішли слідом Христа та понесли Його хрест на свою Голготу.

Розділ другий подає історію УКЦ в час першої большевицької окупації (1939-41), яка була прелюдією до того, що пов'язане з ліквідацією УКЦ в Західній Україні і Закарпатті, на українських землях під Польщею та в Румунії.

Четвертий розділ має назву: „Українські католицькі владики, священики, монахи й монахині в ув'язненні і на засланні". В цьому розділі зібрані документи й спогади з українських і чужомовних видань про українських владик і духовенство в ув'язненні і на засланні. Також подано спогад про заслання Митрополита Андрея Шептицького царськими російськими властями в 1914 р., а теж про арешт його наслідника Митрополита Йосифа Сліпого в 1945 році та інших владик і священиків.

П'ятий розділ має заголовок: „Листи і звернення Митрополита И. Сліпого з ув'язнення". Цей розділ важливий тим, що він має кілька послань і листів, які були поширені у самвидаві.

Шостий розділ п.н. „Українські католицькі діячі в УРСР (1958-84) охоплює поліквідаційний період УКЦ. Тут маємо листи і звернення о. Г. Будзінського, Йосифа Терелі, як також скарги і листи окремих осіб, та про суди над катакомбними священниками.

Сьомий розділ п.н. „Нищення українських церков і релігійних пам'ятників" подає деякі документи про нищення церков, цвинтарів і пам'ятників та протести. До цього розділу долучено також фотографії про зруйнування могил стрілецьких на Янівському цвинтарі у Львові, зруйновані могили на Личаківському цвинтарі та знана на цілу Галичину каплиця в Зарваниці.

Восьмий розділ п.н. „Ініціятивна група захисту прав віруючих і Церкви". Тут надруковані листи Терелі, Кобрина, Будзінського до різних властей УССР в справі оборони віруючих і Церкви.

Закінчення буде.

МОЇ ПЕРШІ КРОКИ НА „ЗЕМЛІ ВАШІНҐТОНА"

Написав ВОЛОДИМИР БАРАГУРА

VI.

І так ми розмовляли на всякі теми, навіть на національно-політичні. Між нами велися речеві спокійні дискусії, я навіть дечого навчився від нього, головно пізнав його ментальність російського патріота-державника. Раз виклав він свій погляд:

— Ви українці і ми росіяни боремося проти совєтського режиму, який тепер панує в Росії. Але між нашою боротьбою є різниця — ви, українці, боретеся не тільки проти комунізму і проти режиму, але ви сепаратисти, змагаєте до розчленування Росії і до створення самостійної держави. Ми, росіяни, маємо легше завдання: боремося тільки проти режиму. Але душа кожного русского радується, що сьогодні сповнилася давня царська мрія — ми дійшли до серця Европи, маємо доступ до морів.

Я бачив, що з нього говорить російський патріот, державник-імперіяліст, який засуджує систему влади, але оцінює територіяльні і престижеві здобутки, які для Росії здобув ненависний йому совєтсько-тоталітарний режим, а яких не міг добитися царський уряд.

Моїм безпосереднім зверхником був „гедгавсмен" поляк. Він мав опінію п'яниці. Оповідали, що давно до мого приходу він раз так собі підпив, що впав і покотився по сходах, скрутив в'язи і тому ходив похилений і перекривлений. Але на праці був завжди тверезий. Зате просто з готелю поспішав до „бари" і там за чаркою просиджував до пізньої ночі. Був ласий на гроші. Як зорієнтувався, що в готелевій кімнаті збирається „кумпанія", від якої можна отримати поважнішого „типа", тоді сам робив вступні приготування. Але раз „покивався" в мою користь. У просторих приміщеннях одного крила поверху, який я обслуговував як „гавсмен", зібралися бизнесмени з Південної Америки й їхні партнери з ЗСА на прийняття з нагоди домовлення якоїсь більшої трансакції.

Мій зверхник каже:

— Я сам приготую кімнату. Ви не маєте досвіду, як із ними обходитися, та й по-англійськи слабо говорите.

Він почав сам прикочувати важкі круглі 6-особові столи з складаними ногами, привіз на площадковому візку кілька десятків крісел, кільканадцять стоячих попельничок, декілька посудин з льодом. Скінчивши цю непосильну на його вік і стан здоров'я працю, він походжав по коридорі, сподіваючись „типа". Його філософія була, що ніколи не зашкодить „енадер лавзі капел ов долларс". Але бизнесмени не звертали на нього уваги, сиділи в фотелях і на софах, курили цигарки, „куби", пахкали люльки, попивали коктейлі й дожидали кельнерів із возиками вибагливих страв.

Врешті „гедгавсмен" мусів відійти до своїх обов'язків, яких у нього було доволі. Залишився на поверсі — я. Підпивши, бизнесмени попали в добрій настрій, стали гомоніти, реготати, співати, пританцьовувати, бо були між ними й дами, мабуть, секретарки. Врешті один, може господар прийняття, вийшов на коридор і, побачивши мене, спитав:

— Чи ви працюєте на цьому „фльорі?"

— Так — відповів я.

Він всунув мені ковертку в кишеню, поклепав по плечу і, сказавши, „Тенк ю фор ексцеллент сервісес", пропав у юрбі розбавлених колеґ.

Так я „сколектував" щедрого „типа", який по справедливості належався моєму „босові". Але я не сказав бизнесменові неправди, тільки відповів підтакуючо на його питання, чи працюю на цьому поверсі...

Про грошолюбство мого „боса" я переконався ще з такого випадку. Я мав вільні від праці дні в середу й четвер. Не раз я натякав у присутності зверхника, що маю родину і хотів би бути з нею на кінець тижня. Одного разу, коли я перебував сам-на-сам з „босом", він став мені підказувати, що міг би вистаратися мені „офф" у суботи й неділі, але на це треба б „зелених". Я вдав, що не розумію в чому справа, й на тому скінчилося.

Продовження буде.

„Я не кривив"...

(Закінчення зі стор. 2)

самому листі:

„Пишете, що деякі мої 'герої' здаються плаксивими, безвольними... І слава Богу! Я цю заввагу беру на свою користь. Я хотів цілу збірку присвятити отій слабенькій малій людині, якій по всіх-усюдах немає ліку. І до якої я належу. Ненавиджу усім своїм єством... усе претенсійно 'героїчне', надуте на 'вольове'... Ненавиджу мішуру, за якою криються ще більші, як мої, і сумніви, і безвольність а навіть, коли хочете, й сльози. Коротко, я не кривив душею. Я писав про тих, до яких з кости-крови сам належу. Прославляти мені бадьористо-героїчних типів так само осоружно, як написати оду на честь доляра"...

Ще в іншому листі з 25-го вересня 1963 року Понеділок пише, що „найбільше зло, яке українській волі й незалежності завжди на перешкоді стояло і стає, криється, на превеликий жаль, у нас самих. І тільки тоді, коли ми з розуму й серця викорінимо... нашу пасивність, нерішучість та... чередовівцюватість, тільки тоді здобудемо собі волю. Прикро таке про свій народ писати, але треба, бо це — свята правда. І чим більше ми спільно так довбатимемо", тим скоріше почнемо від того зла самовичухуватися і самовиліковуватися".

Дехто з читачів Понеділкових новель закидав йому „непослідовність". Мовляв, з одного боку він пише про дуже сумну дійсність на рідній батьківщині, а з другого гіркими сльозами оплакує рідні лани. Як можна тужити за тими полями, на яких відбувалися і ще й досі відбуваються страхіття й панує неволя?

На це Микола відповідає: „Ви праві, коли пишете, що за тим, що ми залишили, нема великої причини тугою серце надривати. Вірю в це! І знаю це! Але проти того переконання я ту землю свою, де стільки від голоду, від злиднів натерпівся, знов і знову обкутую в серпанок рожевий. І роблю це для того, щоб більше й глибше за нею могла моя душа сумувати. Отакий я дивак". (Лист з 15 жовтня 1964).

І тому пишучи про збірку „Смішні сльозини", яка вийшла 1966 року, автор знову й знову повертається до своєї улюбленої збірки „Говорить лише поле". „Правду кажучи, — пише він в листі з 6-го січня 1966 р., — своє „Поле" я більше люблю: це книга, що я її зробив своїми болями й муками, своєю тугою, і тому вона мені і ближча і рідніша... Хоча 'Сльозини' напівгумористичні, де я також свою тугу ввібрав у лірично-напівжартівливі рамці, її не можна порівняти до наскрізь драматичного „Поля".

Відомо, що письменницька діяльність Понеділка була хоч і основною, але не єдиною його діяльністю. Другою частиною або „жанром" його мистецької праці були його літературно-мистецькі виступи на сходинах української еміґрації. Залі, де він читав свої твори, завжди були переповнені. Добре пригадую один з таких його виступів у Клівленді, Огайо, восени 1966 року. Велика заля одніеї середньої школи була вщерть переповнена слухачами — в тому числі також дітьми шкільного віку. Слухаючи його гуморески, навіть діти 10-12 років, для яких напевно не всі українські слова чи вирази були зрозумілими, не раз заливалися щирим, непідробленим сміхом. Та не зважаючи на це, завжди керуючись суворим самокритицизмом, Микола також із цього виступу не був цілком задоволений. Бо в листі з 20-го листопада того ж 1966 року він в листі до мене пише:

„Мій 'естрадний' виступ в Клівленді, признатися, мене не задовольнив. Деякі речі я читав з якимось нервовим темпом, інколи з поспіху ковтав кінцівки слів, а то й речень. Правда, ці вади в мене зменшуються, коли я стою не серед авдиторії, а на сцені, і передомною публіка не за святково-застеленими столиками, а на простих стільцях чи ослонах. Правда, як і завжди, я там свою душу викладав і публіка, як я міг зрозуміти, мене гарно розуміла й щиро приймала".

Зв'язок між промовцем і авдиторією — велике щастя, яке не всім авторам вдається мати. І Микола Понеділок це дуже цінив. В одному з своїх листів він писав, що „кому з естрадних сміхунів більше прихильности дається, від того й більше вимагається". Про це він більше пише в листі з 17-го січня 1967 року:

„А тепер поділюся з Вами своєю таємницею. Останнім часом я свої твори дуже й дуже вимучую... Пишу їх, потім передруковую, опісля перекреслюю і знову переінакшую... І все ж таки навіть після такої мороки вони мене не задовольняють... А мої виступи перед народом ще більше мене розтривожують: я перед ними місця собі не знаходжу, а після них кілька годин ходжу, як очманілий і не знаю, що кому казати і як людям відповідати. Часто в такому стані я в товаристві щось таке „зморожу", що опісля сам тиждень червонію. Гадаю, що такі мої відчуття цікаві Вам, як лікареві, для роздумів...

„Ну, і ще одна новина, — пише він там. Останнім часом я трохи захворів. Голова в мене інколи тріщить — і кожного ранку з лівої ніздрі кров прямо хлющить. Така біда до мене часто навідувалася в дитинстві: мене навіть не раз, щоб спинити коровотечу, здуру прив'язували ногами до стелі. Прикро, що моя дитяча недуга тепер знов дає про себе знати".

Що Понеділкові справді нелегко давалися виступи перед публікою, свідчить його опис одного з його виступів у тому ж Клівленді на весні 1971 року. 21-го травня того ж року він писав:

„Спасибі Вам за похвальні рядки, якими Ви мене обчастували з нагоди мого виступу в березні в Клівленді. Їйбогу підбадьорила мене Ваша хвала, хоч Ви не знаєте, яких мук тоді на естраді зазнав. У мене була гарячка, голова тріщала від хворих зубів, і я, щоб бодай трохи угамувати біль наковтався стільки аспірину, що аж очманів був... Світло з рампи було мені не в очі, а голками в душу, мене піт обливав, пересохло в роті, і язик прилипав до піднебіння.. Лише якимсь чудом я тоді не впав, а таки закінчив програму. Тепер я вже мало виступаю. Я усвідомлюю, що естрада забирає страшенно багато часу, якого в мене обмаль, і обезсилює, вимотує нерви. Тепер я висиджуюся дома, докінчую повість „Рятуйте мою душу".

Думаю, що наведених кілька цитат з листів Миколи Понеділка дадуть змогу краще зрозуміти постать нашого незабутнього майстра слова і пера.

ДЕБЮТАНТКИ БАЛЮ ІНЖЕНЕРІВ

Христина Амаро
Philadelphia, Pa.

Олеся Бутенко
Jamesville, N.Y.

Надія Гевка
Plymouth Meeting, Pa.

Лія Гинянська
Greenville, De

Керен Дзюбинська
Warminster, Pa.

Марія Івасів
Philadelphia, Pa.

Катря Коженьовська
Philadelphia, Pa

Юліта Лужницька
Moylan, Pa

Таня Осадчук
North Wildwood, N.J

Наталка Панчак
Pennsauken, N.J

Тетяна Савчак
Philadelphia, Pa

Ірена Терлецька
Audubon, Pa

Лариса Федик
Cinnaminson, N.J

Тамара Фещак
Philadelphia, Pa

Теодора Хомяк
McLean, Va

Стефанія Ярема
Meadowbrook, Pa

В ТРЕТЮ СУМНУ
І НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ
РІЧНИЦЮ, ЯК
З ВОЛІ БОЖОЇ
ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ
мій Дорогий і ніколи Незабутній
ЧОЛОВІК

бл. п. проф.

САМІЙЛО П. МУХИН
(Семен Пилипович)

буде відправлена

ПАНАХИДА

в українській православній катедрі
св. Володимира в Торонто, Канада
при 404 Bathurst St.

2-го лютого 1986 року

Про молитви за спокій душі Покійного просить
дружина — МАРІЯ

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ НЕСПОДІВАНОЇ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
ДОНЕЧКИ, СЕСТРИ І ТЕТИ

сл. п.

ЛЕСІ СЛОБОДЯН

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

1-го лютого 1986 р., о год. 8:45 ранку
в церкві Рождества Пречистої Діви Марії в Ню Бранзвику, Н. Дж.
і в катедрі св. Покрови в Буенос Айрес в Арґентині.

Про молитви просять:
МАРІЯ і МИХАЙЛО — батьки
та сестри СОНЯ і ВІРА з мужем
ЮРІЄМ і з діточками ТАРАСИКОМ,
АНДРЕЄЮ і МЕЛАСЕЮ

Об'єднання Українських Православних Сестрицтв

В глибокому смутку повідомляємо Сестриць та Громадянство, що 12-го січня 1986 р. спочила в Бозі

сл. п.

Марія Клепачівська

заслужена громадська і церковна діячка та почесний член Об'єднання.

Опечаленій Родині складаємо наші сердешні співчуття.

Замість квітів пересилаємо на Бібліотеку ім. Симона Петлюри в Парижі 50.00 дол.

Український Золотий Хрест
Головна Управа

ділиться сумною вісткою, що у четвер, 23-го січня 1986 р. відійшла у Вічність з Волі Всевишнього, на 78-му році життя

бл. п.

АННА ЛЕВКУТ

довголітня голова 14-го відділу УЗХ в Дітройті, Миш., голова, довголітня місто-голова і почесна членка Головної Управи УЗХ.

ПОХОРОН відбувся у понеділок, 27-го січня 1986 р. з похоронного заведення А. Градовського, Дітройт, Миш., до української православної церкви св. Покрови у Савтфілд, Миш., а опісля на цвинтар Grand Lawn, Дітройт, Миш.

•

Родині і всім Членкам 14-го Відділу УЗХ в Дітройті висловлюємо найщиріші співчуття.

Замість квітів на могилу, просимо складати датки на КОБ або табори молоді УЗХ, якими Покійна все дорожила.

Українське Історичне Товариство

ділиться сумною вісткою з Членством УІТ і Громадянством, що 27-го грудня 1985 р. відійшов у Вічність Голова Т-ва Прихильників УІТ і представник „Українського Історика" в Чикаґо

бл. п. мґр

МИРОН МИРОСЛАВ ПРИЙМАК

Родині Покійного складає найщиріші співчуття

Управа УІТ

Згідно з бажанням Родини замість квітів проситься складати пожертви на фонд Українського Історичного Товариства

У глибокому смутку повідомляємо
Рідних, Приятелів і Знайомих,
що 19-го січня 1986 р. упокоїлася в Бозі
на 91-му році життя

бл. п.

СТЕФАНІЯ ЧИЖИК

ПОХОРОН відбувся 22-го січня 1986 р. з похоронного заведення Музика і Син до церкви свв. Володимира і Ольги, а відтак на кладовище св. Миколая у Чикаґо, Ілл.

Горем прибиті:

син — ВОЛОДИМИР з дружиною МАРІЄЮ
зять — ТАРАС ЛУШПИНСЬКИЙ
з дружиною МАРІЄЮ
внуки —
ХРИСТИНА СОБОЛЬ з чоловіком
РОСТИСЛАВОМ та дітьми: ТАНЯ, МАРКІЯН і НІНА
ІЛЯРІОН ЛУШПИНСЬКИЙ з дружиною
ЛУС-МАРІНА та синами:
МАРКО і БОРИС
ЛІДІЯ ЛУШПИНСЬКА
сестра — ВОЛОДИМИРА МАКАРА з родиною
та ближча і дальша Родина в ЗСА, Польщі та в Україні

•

Усім тим, що в якийнебудь спосіб причинилися до звеличання пам'яті Покійної — щире спасибі.

Український Спортовий Клюб в Ню Йорку

ділиться з усім своїм Членством й Українським Громадянством сумною вісткою що в дні 26-го січня 1986 р. упокоїлась в Бозі на 53-му році життя

бл. п.

ЯРОСЛАВА ЛЮТАК

довголітній та вельмизаслужений член Клюбу

ПАНАХИДА у вівторок, 28-го січня 1986 р. в похоронному заведенні П. Ярми о год. 7.30 веч.

ПОХОРОН в середу, 29-го січня 1986 р. з церкви св. Юра о год. 10.30 ранку на український католицький цвинтар св. Духа у Гемптонбурґу, Н. Й.

•

Опечаленій Родині, а саме мужеві Степанові та синам Романові і Юрієві з родинами та мамі Юлії Чапля найщиріші співчуття висловлює

Управа УСК-у

ЗАЯВА

Екзекутива УАКРади

При кінці грудня 1985 року розіслано з Філядельфії, Па., на приватні адреси громадян Обіжник Ради Представників Українських Центральних Організацій. В цьому обіжнику сказано, що в червні 1985 року з ініціятиви Української Ліги Проти Знеславлювання і заходами ряду організацій, постала Рада Представників Українських Центральних Організацій, головним завданням якої є оборона доброго імени українців. У зв'язку з цим Екзекутива Ради Представників Українських Центральних Організацій звертається із закликом до громадян складати щедрі пожертви на Центральний Фонд Оборони. До обіжника залучена зворотна коверта і листок до виповнення прізвища жертводавця і суми пожертви.

Які саме організації були причетні у заснуванні цієї ради і увійшли в її склад, в обіжнику не сказано.

Не входячи в мерітум справи і не оспорюючи потреби створення такого Центрального Фонду Оборони на загально громадській базі, Екзекутива Української Американської Координаційної Ради, як центральна установа і репрезентація українців в ЗСА, заявляє, що Українська Американська Координаційна Рада не входить в склад цієї Ради Представників Українських Центральних Організацій.

Екзекутива УАКРади

Появилось...

(Закінчення зі стор. 1)

там цілком демократичну систему. В Гватемалі владу перебрали цивільні політики після майже 30-річного панування там військової хунти. В Уругваю також значно устабілізувалась ситуація.

Згадуючи про інші райони світу, д-р Гейстилл і його колеги підкреслюють, що, наприклад в Пакістані відбулися, нарешті, парляментарні вибори. На шляху до демократії знаходиться також Банглядеш. Навіть в Малярщині, яка є сателітом Совєтського Союзу з комуністичною системою правління, відбулись подібні до західних вибори до парляменту. В Намібії (Південно-Західній Африці) був створений парлямент і хоч члени його не вибирались у вільних виборах, а були назначені, до асамблеї ввійшли члени різних політичних партій. Вибори відбулися також в Ліберії, але в більшості африканських держав ситуація залишилася незмінною, тобто не зроблено жадного видного поступу.

Політичні спостерігачі звернули увагу, що у звіті дуже мало, або цілком мало говориться про Совєтський Союз, сателітні країни, існуючі в СССР концтабори, психіятричні заведення керовані КГБ, у яких перебувають численні політичні в'язні і що у совєтській тюрмі народів багато націй залишаються поневоленими комуно-московським тоталітарним режимом. В кожному разі звіт дуже прихильний, якщо йдеться про оцінку СССР, від подібних звітів у минулих роках.

БОЛГАРСЬКА КОМУНІСТИЧНА партія позбулася своїх двох членів політбюра Станіша Боєва і Тодора Божінова, а офіційне болгарське пресове агентство БТА повідомило, що Болгарія знаходиться на шляху основних змін в економіці і поліпшення „клімату" в болгарському суспільстві. Зміни наступили під час нарад Центрального Комітету компартії в кінці минулого тижня.

100-ліття з дня народження ілюстратора „Кобзаря" П. Носка

Дня 1-го грудня 1985 року відбулася в залі муніципальної бібліотеки ім. нобеліста С. Белова в Лешені, Квебек, дуже рідкісна імпреза. Тетяна Носко-Оборонів, роздобувши фотокопію унікального, бо після довгих розшуків виявилося, що єдиного на заході примірника „Кобзаря" з ілюстраціями її батька св. п. Петра Носка, виданого в Києві в 1927 році що знаходиться тепер у бібліотеці ім. Симона Петлюри в Парижі, звернулася за порадами до Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук щодо відзначення пам'яті цього надзвичайного мистця. У висліді нарад вирішено видати в серії „Біо-Бібліографії" брошуру зі всіма ілюстраціями з цього „Кобзаря".

І саме 1-го грудня минулого року відбулося ознайомлення з першими випусками цього видання. Заля була прибрана деякими оригіналами Петра Носка, а в габльотах були виставлені примірники „Кобзарів", виданих уже в Канаді з репродукованими ілюстраціями Петра Носка з київського видання, як також різні родинні реліквії, зв'язані з життям мистця.

Програма дня складалася з вступного привіту директора бібліотеки Боушона, слова посадника міста Гі Декарі, доповіді проф. Ярослава Рудницького, спомину про батька Тетяни Оборонів і виступу бандуриста Володимира Моти.

Проф. Ярослав Рудницький поінформував присутніх про життєвий шлях мистця і подав аналізу його ілюстрацій та загальний перегляд всієї малярської спадщини. Спеціяльну увагу звернув він на портрет Тараса Шевченка за ґратами з цитатою „Згадаймо, братія моя, як ви гарненько і я із-за решотки визирали". Професор пояснив, що в цих словах і в самому образі міститься символіка поневоленої України та українського народу, що тепер знаходиться „за ґратами".

Дуже зворушливим був виступ Тані Носко-Оборонів, дочки мистця, коли вона згадала, що батько врятував її від голодової смерти. Мистець-маляр, викладач мистецької академії, продавав на „барахолці" речі, щоб роздобути хліба для родини. Вона прочитала також листа від учня мистця ін. Юрія Повстенка з Вашінгтону, в якому він з великою теплотою, признанням і пошаною згадує свого учителя.

Він пише між іншим таке: „Шановна Землячко! Мені тяжко ручитися, чи знайомі ми з Вами, чи ні, але я пригадую, що ми ніби знайомилися, коли я був ще зовсім малим хлопцем. В ті часи я був учнем Вашого тата і ще з кількома хлопцями такими як і я сам не давав Вашому батькові проходу. Спочатку він на це сердився, особливо тоді, коли ми вваливалися до нього в майстерню не повитиравши перед тим брудних ніг.

Але вже в середині учбового року він до нас звик, звик до наших запитань і вважав нас трьох за своїх персональних учнів. Саме тоді він писав „Мені тринадцятий минало". Хмарне небо було покрите зграєю круків. Замість якоїсь нецікавої кляси ми, бувало, заберемося до майстерні Вашого батька і з його ж власної палітри пописуємо йому круків, особливо там, де він їх найбільше зіскоблював. Так це продовжувалося до безконечности, аж поки не сталася буря.

Ваш тато „посадив" усю клясу на натюрморт, щоб „нарешті навчилися брати щіткою форму", а сам пішов за свою перегородку працювати над композицією. В клясі була гробова тиша. Ми всі прислухалися до лайки нашого вчителя, якою він славився на всю школу і інститут. Раптом ні з того ні з сього він гримнув табуреткою і буквально заревів: „Звідки взялися ці прокляті „птічкі"?!". Це був анекдот на увесь Київ, коли пізніше ми побачили, що він залишив наших, а позіскоблював своїх власних круків...

Під час війни я дуже часто зустрічався з Вашим батьком. Ми іноколи ходили разом на етюди, іноколи просто бродили вулицями Києва і я годинами слухав його розповіді про мистецтво, прийоми, різні ідеї і т. д. Іноколи він приходив до нас до дому і дискутував з моїм батьком. До краю розсердившись, він хапав кусок полотна і мольберт і похапцем, майже бігом, ішов писати свій „останній етюд". Коли я виїжджав з Києва в кінці 1943 року і забіг до нього попрощатися на хвилину, у мене було враження, що він вирішив виїжджати. З того часу я ніколи нічого про нього не чув".

На закінчення свого слова дочка мистця вручила в спеціяльній ювілейній оправі примірник „Біо-Бібліографії" з фотокопіями ілюстрацій покійного мистця проф. Ярославові Рудницькому, голові Української Могилянсько-Мазепинської Академії, а вже професор вручав такі ж ювілейні примірники директорові бібліотеки, посадникові міста Ляшін і власникові друкарні, в якій була виконана ця праця. На бажання кожний з присутніх міг отримати цю пропам'ятну книжечку.

Крім того, Т. Оборонів вручила директорові бібліотеки оправлену і побільшену фотокопію ілюстрації „Мені тринадцятий минало" для бібліотеки. Такої ж величини образ одержав проф. Ярослав Рудницький лише з тематикою „Україна в ув'язненні" (Тарас Шевченко за ґратами) як символічний дар від покійного батька.

Між промовами присутні мали нагоду послухати мелодійного співу монтреальського віртуоза-бандуриста Володимира Моту, що втішався гучними оплесками після кожної пісні. Проф. Яр. Рудницький як признання за послідовну й довголітню працю з пропагування пісні й думи при акомпаніяменті бандури вручив маестрові Володимирові Моті „Грамоту Признання" від Української Могилянсько-Мазепинської Академії.

Після офіційної частини було подане вино з перекускою й солодким. Присутні ще раз мали нагоду переглянути виставлені експонати.

Ця імпреза засвідчила важливість подібних українських імпрез, щоб вийти зі своїх ґетто в загально-канадське науково-культурне середовище.

Галина Сенишин

Студійна...

(Закінчення зі стор. 1)

манові, що він у своєму листі до прем'єра Канади подав фальшиві інформації. Матас твердив, що Літман зробив це в добрій вірі.

Після доповіді Матаса, відбулась дискусія, в якій з українського боку брали участь: посол д-р Олександер Кіндій, посол Вілліям Лесик і посол Андрій Вітер. Д-р Кіндій запитав Матаса, чи він знає про те, що Бруно Крайскі, колишній канцлер Австрії, публічно обвинувачував Сімона Візенталя в співпраці з Гестапо під час Другої світової війни. Матас відповів, що він не знає подробиць цієї справи, але що дуже часто ті, яких посуджували у воєнних злочинах звертали обвинувачення проти своїх обвинувачів. Д-р Кіндій звернув Матасові увагу, що Б. Крайскі не був ніким посуджуваний, та що він, будучи сам жидом, займав високе становище канцлера держави.

Посол Лесик ствердив, що в процесі досліджувань Комісії Дешена можуть вийти недоказані обвинувачення, які можуть спричинити багато шкоди невинним особам. Майбутні акції проти мнимих злочинців відкриватимуть старі рани, які вже з часом гояться. Матас відповів, що, навпаки, якщо покарають злочинців, тоді рани скорше загояться.

Посол Вітер звернув увагу на те, що він ніколи не виступав проти Комісії Дешена, але він був завжди проти користування комісією совєтськими джерелами. Совєтський режим, сказав Вітер, від початку свого існування і до сьогоднішнього дня порушував і далі порушує найбільші елементарні людські і міжнародні права. Такий режим не може бути партнером у шуканні справедливости. А. Вітер також звернув увагу на безпідставні твердження відпоручника Візенталя на Канаду С. Літмана, який в канадській пресі називав українців найбільш кровожаднии колябораntами нацистів у світі. Вітер далі сказав, що такі твердження можна сміло зарахувати до категорії пропаганди ненависти, за яку судили Зунделя і Кіґстри. Адвокат Матас боронив Літмана, кажучи, що його виступи були спонтанні і що преса часто перебільшувала його твердження.

На закінчення П. Боєр запевнив присутніх, що Парляментарна Студійна Група буде дальше слідкувати за працею комісії та що слідуючі зустрічі будуть відбуватися коли появляться нові інформації.

На цьому зібранні було приблизно 30 осіб, включаючи послів і запрошених гостей. Це майже одна третина тих, які були присутні на першому зібранні, яке відбулося в кінці жовтня 1985 року.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 31-го СІЧНЯ 1986 р.

Чикаго, Илл. Річні збори Т-ва ім. Митрополита Андрея Шептицького 131 Відд., о год. 7-ій веч. в залі СУМА при 2457 Вест Чикаго Авеню, Чикаго, Илл. На порядку нарад: звіти уступаючої Управи і К. Комісії, дискусія над звітами, уділення абсолюторії, вибір нової Управи і К. Комісії, внески і закриття зборів. Опісля будуть місячні збори для вибору делегата і заступника на 31-шу Конвенцію УНС — Управа Відділу.

СУБОТА, 8-го ЛЮТОГО 1986 р.

Дітройт, Миш. Загальні річні збори Б-ва св. Із Хрестителя 292-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в приміщенні церковної зали „Будучність", 4641 Мартін. Після зборів відбудеться вибір делегатів на 31-шу Конвенцію УНС. — Т. Тимочко, гол., С. Федик, фін. секр.

Філядельфія, Па. Річні загальні збори Т-ва „Єдність" 163-ій Відд., о год. 2-ій по пол. в домі Округи УНС при 5004 Old York Rd., Філядельфія, Па. По загальних зборах відбудеться звичайні місячні наради для вибору 2-ох делегатів і їх заступників на 31-шу Конвенцію УНС. Проситься членство прибути. — Т. Дуда, секр.

НЕДІЛЯ, 9-го ЛЮТОГО 1986 р.

Ньюарк, Н. Дж. Річні загальні збори 371-го Відд., о год. 1-ій по пол. у домівці Чорноморської Січі, 680 Sanford Ave. На порядку: звіти Управи, вибір урядників на 1986 р. та вибір делегатів і заступників на 31-шу Конвенцію УНС. Проситься членів прибути. — Управа Відділу.

Чикаго, Илл. Річні збори Т-ва ім. полк. Є. Коновальця 423-ій Відд., о год. 12:30 по пол. в залі Сеньйора 2355 W. Chicago Ave. На порядку: звіти уступаючої Управи і К. Комісії, дискусія над звітами, вибір нових керівних органів. По річних зборах відбудуться звичайні місячні, на яких буде вибір делегатів і їх заступників на 31-шу Конвенцію УНС. Проситься членів взяти участь та придбати нових членів. — Ю. Юринець, гол., Юлія Назаревич, секр.

Дітройт, Миш. Річні збори Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича 94-ий Відд., о год. 3-ій по пол. в залі при церкві св. Йосафата у Воррен, Миш. На порядку: звіти за минулий рік і та вибір урядовців на 1986 р. Після річних зборів відбудуться місячні на яких буде вибір делегата і їх заступників на 31 Конвенцію УНС. — Р. Татарський, секр.

Рочестер, Н. Й. Річні збори 285 Відд. Б-ва Юрія Переможця, о год. 12:30 по пол. в парафіяльній залі. На порядку нарад: звіти урядовців і К. Комісії за минулий рік та вибір Управи на 1986 р. По зборах вибір делегата і заступника на 31-шу Конвенцію УНС. — А. Омельченко, гол., А. Скібіцький, секр.

Сентрал Фолс, Р. Ай. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 93-ій Відд., о год. 3-ій по пол. в домі пані Данилюк, 106 Rosemere Rd., Pantucket, R.I. Буде вибір делегата на 31-шу Конвенцію УНС. Проситься членство прибути. — Тренклер, гол., М. Іваницький, секр.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Відбулося льосування льотерії Січової Фундації

Згідно з пляном льотерійного комітету Січової Фундації, льосування цінних виграшів відбулося у вівторок ввечорі, 31-го грудня 1985 року, в приміщенні Голідей Інн у Самервілл, Н. Дж., під час Новорічної зустрічі УСВТ „Ч. Січ". Щасливі льотерійні квитки витягнули Дарія Біназеська і Надя Матківська. Подарований фірмою „Віннер Форд" (власник Іван Гинянський) автомобіль виграв Богдан Котис з Ню Бранзвику, Н. Дж. Подорож до Пуерто Ріко подарованy фірмою „Сковп Травел Інк" (власник — Марійка Гельбіг) і однотижневе перебування в Українській Віллі там (подарунок З. і Н. Матківських) виграла Дорота Мадслі з Ірвінгтону, Н. Дж.

Під час Новорічної зустрічі для гостей, що заповнили приміщення Голідей Інн (власник Микола Бойчук) до танців грала популярна оркестра „Веселка" з Монтреалю, Канада.

УСВТ „Ч. Січ" віце-чемпіоном турніру копаного м'яча

У суботу, 18-го січня ц.р., у великій спортовій залі Раклєнд Кавнті коледж в Ню Йорку, відбувся восьмий річний турнір копаного м'яча, в якому взяло участь 12-ть клюбів з Ню Йорку і Ню Джерзі.

На початку змагання проходили круговою системою в трьох змагальних підгрупах, після яких відбулися півфінальні і остаточно фінальні гри. „Ч. Січ" перемогла „Волдвік" С.К. 1:0 (голь з подачі А. Бакуна здобув Хмілевський), „Б. В. Ґотчі" 3:0 (голі здобули Хмілевський, Сирчвел і Чижович), ремісувала 0:0 з клюбом „Ровдіс" і, таким чином, здобула перше місце в своїй підгрупі. В півфіналі „Січовики" елімінували клюб „Нюбирг" вислідом 3:0 (голі здобули — Каміка, Торій і Сирчвел). У фіналі „Ч. Січ" зазнала поразки вислідом 0:1 з клюбом „Наяк" і цим самим здобула трофеї віцечемпіонів. В складі „Ч. Січі" виступали: Хамуляк, Сирчвел, Ткач, Каміка, Ромійо, А. Бакун, Зулійо, Чижович, Торій, Хмілевський, Павлюс, д-р В. Бакун. Провідник Володимир Бакун.

(от)

Авторський вечір О. Скоценя в Монтреалі

Славний колись футболіст дружини СТ „Україна" у Львові О. Скоцень, а згодом зірка футбольної дружини київського „Динамо" і дружини Ніцца у Франції, видав недавно свої спогади. Книга має понад 600 сторінок друку з багатьма історичними світлинами й іншими джерельними матеріялами, яка являється своєрідною енциклопедією українського спортового життя за минулих 50 років.

Олександер Скоцень який тепер живе в Торонто, виявився не тільки великим майстром футболу, але й дуже цікавим автором і пильним збирачем фактів минулого. Спогади, що називаються „З футболом у світ", написані з великою уважністю до автентичних фактів минулого, а водночас у них дуже цікава і барвиста розповідь, добра українська мова і гарний літературний стиль подачі матеріялу. Автор, як справжній мистець слова, зумів підібрати цікаві й захоплюючі епізоди із свого життя і подав їх читачеві в спектрі тонкої психічної мотивації та з багатьма цікавими подробицями, що їх зареєстрували око і пам'ять короля стрільців" футболу, як його часто називали.

О. Скоцень працював понад чотири роки над цією книгою своїх спогадів і ось вона вже на руках читачів. З цього приводу в різних спортових центрах українського населення Канади і ЗСА відбуваються авторські вечори з метою популяризувати цю цінну книгу. Такі вечори започаткувалися в Нюарку в домі УСВТ „Чорноморська Січ", пізніше в Трентоні, звітовий в Монтреалі і плянуються в Торонто, Філядельфії, Дітройті, Клівленді, Чикаго, Вінніпегу, Едмонтоні, Судбурі, Лос Анджелєс. В неділю, 29-го грудня 1985 року, вже згаданий вечір відбувся в Монтреалі з ініціятиви місцевого СТ „Україна", зокрема інж. М. Звонока.

На зустріч з автором у Монтреалі прибуло понад 150 любителів спорту, друзів і знайомих колишнього майстра футболу, які в різний час і на різних „магістралях" його круговистовидної мандрівки зустрічалися з ним. Вечір відкрив голова СТ „Україна" д-р Святослав Томюк, а провадив ним ред. Орест Павлів. На зустрічі промовляло 12 спортових і громадських діячів та отець митрат Іван Гавришлюк. Всі вони підкреслили високе громадське ставлення О. Скоценя до українського спорту, його національну мужність і патріотизм, його жертвенність і завзяття та високу майстерність, що їх він постійно виявляв на футбольних стадіонах як на рідних землях, так і в інших країнах світу. Найбільш рушливішими були виступи колишніх львів'ян — Євгена Коваля-Костюка і Мирослава Балущака, як теж Ярослава Пришляка, який підвів підсумки ролі і значення Олександра Скоценя в історії українського спорту та вказав на велике значення спорту в житті кожної нації. Декілька уривків із спогадів прочитав мистець слова Євген Костюк. На вечорі в Монтреалі Олександер Скоцень автографував приблизно 50 примірників своєї книги. Після формального закінчення зустрічі численні присутні ще довго гуторили при каві і солодкому печиві.

О.П.

ЗА ЧАШУ ЕВРОПИ

Київ „Динамо" — Відень „Рапід"

Згідно із жеребкуванням пар в четвертьфіналі за чашу Европи, що відбудеться 5-го і 9-го березня ц.р., зустрінуться київляни з віденцями спочатку у Відні, а пізніше в Києві.

Крім українських і австрійських футболістів у змаганнях за цю чашу зустрінуться теж „Дукля" Чехо-Словаччина — „Бенфіка" Португалія, „Динамо" Дрезден, Східня Німеччина — „Баєр" Західня Німеччина і „Црвена звезда" Югославія — „Атлетіко" Мадрид, Еспанія.

Суперник українських футболістів, клюб „Рапід", один з найстарших футбольних клюбів Европи (заснований у 1899 році), на протязі своєї історії 27 разів здобув звання чемпіона Австрії (востаннє 1983 року).

Відповідаючи на запити спортових журналістів про вислід жеребкування, тренер „Рапіду" Маркович (югослав), між іншим, сказав: „...Київське „Динамо" — один з найсильніших суперників, котрого ми могли отримати. Цього разу нам справді не пощастило". Причому Маркович підкреслив, що в складі київлян п'ять футболістів, які виступають у збірній СССР.

(от)

ЗАКИ НАДАТИ ДЛЯ МЕХІКО 4,1 більйона кредиту президент Роналд Реґен, розмовляючи з мехіканським президентом Міґелем де ля Мадрідом недавно робив на нього тиск, щоб Мехіко остаточно зайняло становище до сандіністського прокомуністичного режиму в Нікараґуа ще перед схваленням кредиту і збільшення торговельної виміни, а радше допущення до ЗСА більшої кількости мехіканських товарів.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!